

Grundläggande granskning år 2017 Kommunalförbundet Kollektivtrafik- myndigheten i Västernorrlands län år 2017

Revisionsrapport

Sammanfattning

Syftet med granskningen är att, utifrån en grundläggande insats, bedöma om verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi bedömer att verksamheten har bedrivits på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt. För ett antal mål är det dock svårt att bedöma måluppfyllelsen på grund av att uppgift om utfall för år 2017 saknas, vilket förklaras med att nya mätmetoder införts under år 2017.

Vad gäller förbundets ekonomi har vi noterat att kostnaderna har understigit budget med 14,2 mnkr. Avvikelsen är främst hänförlig till landsbygdstrafiken (+ 8,4 mnkr) och tågtrafik (+8,3 mnkr). Kostnaderna för särskild persontrafik överstiger däremot budget (-8,4 mnkr). Vi bedömer emellertid sammanfattningsvis att verksamheten i huvudsak har bedrivits på ett, från ekonomisk synpunkt, tillfredsställande sätt. Målet om resurseffektiv kollektivtrafik har emellertid inte uppnåtts. Viktigt är därför att kostnadseffektiviteten stärks.

Vår granskning har även översiktligt innefattat delegationsordning och anmälan av delegationsbeslut. Vi bedömer att det finns vissa otydligheter som behöver ses över. Vi har även granskat om det finns ett fungerande diarium för att registrera allmänna handlingar och vi har funnit att så är fallet. Vi har även översiktligt granskat protokollen och noterat att tidpunkter för justering och anslag m.m. motsvarar bestämmelserna i kommunallagen. Som vi ser det kan dock gärna protokollserierna ses över.

Vad gäller den interna kontrollen bedömer vi, utifrån vår grundläggande granskningsinsats, att den i huvudsak har varit tillräcklig.

Vår granskning har även innefattat uppföljning utifrån föregående års granskning. Vi har noterat att vissa åtgärder vidtagits. Åtgärder rörande budget och översyn av dokumenthanteringsplanen har planerats, men var ej genomförda vid granskningstidpunkten.

Rekommendationer

Nedan framgår våra främsta rekommendationer utifrån vår granskning.

- Säkerställ att förbundets finansiella mål för en treårsperiod motsvarar gällande bestämmelser.
- Se över delegationsordningen och anmälningarna av delegationsbesluten för att säkerställa att kommunallagens bestämmelser inom området tillgodoses men även för att underlätta spårbarheten till enskilda beslut och därmed öka direktionens möjligheter att kontrollera beslutanderättens användning.

Våra rekommendationer från 2016 som inte var åtgärdade vid granskningstidpunkten kvarstår.

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
2	Syfte, revisionsfråga och avgränsning.....	4
3	Revisionskriterier	4
4	Metod.....	5
5	Resultat av granskningen.....	5
5.1	Föregående års revision	5
5.2	Ekonomi- och verksamhetsstyrning	6
5.3	Uppföljning.....	7
5.4	Förbundets ekonomi	8
5.5	Uppfyllelse av verksamhetsmål.....	10
5.6	Protokoll	11
5.7	Diarium	12
5.8	Intern kontroll	13
5.9	Delegation.....	13

1 Bakgrund

Kommunalförbundets revisorer har ansvar för att årligen granska förbundet med utgångspunkt i de bestämmelser som återfinns i kommunallagens revisionskapitel. Granskningen ska genomföras i enlighet med de principer och riktlinjer som följer av god revisions sed i kommunal verksamhet.

2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet är att, utifrån en grundläggande granskningsinsats, bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Vi har inom denna ram granskat följande:

- om åtgärder vidtagits med anledning av föregående års revision och den handlingsplan för ändamålet som direktionen beslutat om,
- om det finns en fungerande ekonomi- och verksamhetsstyrning,
- om det finns fungerande former för budgetuppföljning inkl. uppföljning av verksamhetsmål samt om nödvändiga beslut tas vid befarade väsentliga avvikelser,
- om ekonomin är tillfredsställande,
- om verksamhetsmålen uppfylls på ett tillfredsställande sätt,
- om protokoll finns och är utformade enligt gällande krav och att det finns former för att anslå dem,
- om det finns ett fungerande diarium för att registrera allmänna handlingar,
- om det finns en internkontrollplan som är baserad på en riskanalys samt om planen följs upp,
- om det finns en aktuell delegationsordning samt fungerande former för anmälan av delegationsbeslut,

3 Revisionskriterier

Revisionskriterier avser de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Nedan framgår de främsta revisionskriterierna i denna granskning:

- Förbundsordning, samarbetsavtal och reglemente
- Kommunallag
- Offentlighets- och sekretesslag
- Arkivlag

4 Metod

Granskningen baseras på dokumentstudier och intervjuer. Förbundets revisorer har även fört en dialog med förbundschefen och dennes medarbetare samt med företrädare för förbundsdirektionen.

Rapporten är sakgranskad av myndighetschefen och ekonomichefen.

5 Resultat av granskningen

5.1 Föregående års revision

2016 års grundläggande granskning resulterade i nedanstående rekommendationer, vilka framgick av revisionsrapportens sammanfattning:

1. Tillse att det finns uppdaterade/utfärdade ägardirektiv för hel- och delägda företag.
2. Se över budget och dokumenthanteringsplan i syfte att säkerställa att de innehåller nödvändiga uppgifter.
3. Utarbeta en verksamhetsplan.

Enligt vad som framkommit i granskningen har följande åtgärder vidtagits:

1. I 2015 års revisionsrapport noterades att förbundet inte hade uppdaterat eller utfärdat ägardirektiv för hel- eller delägda företag. Under år 2016 gjordes inga uppdateringar av ägardirektiv, inte heller utfärdades nya sådana. Vad gäller Samtrafiken i Sverige AB har, enligt uppgift, nya ägardirektiv upprättats. Ett förslag till nytt samverkansavtal har även tagits fram. För Samtrans AB saknas fortfarande ägardirektiv. I samband med vår granskning av år 2016 meddelades dock att bolaget var under likvidation, vilket beräknades vara avslutat under år 2017. Enligt den information som vi erhållit inom ramen för föreliggande granskning beräknas bolaget att likvideras under år 2018. Västernorrlands läns trafik AB är liksom föregående år ett vilande bolag. För Bussgods i Västernorrland AB finns enligt uppgift ett ägardirektiv. I 2016 års granskning framkom att bolaget var under ombildande varför nya ägardirektiv avsågs tas fram i samband med den processen. Processen har dock fördröjts, vilket föranlett att beslut om ny bolagsordning har tagits av direktionen i december 2017. Norrtåg AB:s ägardirektiv har reviderats under år 2017.

2. Enligt den av direktionen beslutade handlingsplanen utifrån revision 2016 planeras dokumenthanteringsplanens innehåll att ses över. Tidplanen för detta är juni 2018. Enligt uppgift avses översynen att påbörjas under våren 2018. Uppföljning av den rekommendation som rör förbundets budget, se avsnitt 5.2.
3. Uppföljning av rekommendationen har inordnats i avsnitt 5.2.

Kommentarer

Vi vill i likhet med föregående år framhålla vikten av att bolag som är aktiva har uppdaterade ägardirektiv.

5.2 Ekonomi- och verksamhetsstyrning

I kommunallagen, 11 kapitlet, 5-6 §§, finns bestämmelser om budgetens innehåll. Bl.a. framgår följande:

- en budget ska upprättas varje år för nästa kalenderår,
- budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret,
- av planen ska det framgå hur verksamheten skall finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut,
- för verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning,
- för ekonomin ska det anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning,
- budgeten ska innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år och ska innehålla finansiella mål.

Förbundsdirektionen beslutade 2016-06-17 om *Långtidsplan 2017-2019*, som innehåller en plan för ekonomin för en period av tre år. Det finansiella mål som finns i planen gäller förvisso för en treårsperiod, men är till sin karaktär mycket övergripande; ”Kollektivtrafikmyndigheten bedriver resurseffektiv kollektivtrafik”.

Förbundsdirektionen beslutade 2016-06-17 om *Budget 2017*, vilket faller inom de tidsramar som framgår av förbundsordningen.

I 2016 års granskning noterades att budgeten inte innehöll information om den förväntade ekonomiska ställningen vid budgetårets slut. 2017 års budget var vid granskningstillfället beslutad av direktionen. Enligt uppgift kommer frågan att beaktas i budgeten för år 2019.

I 2016 års granskning noterades även att en verksamhetsplan inte hade upprättats. Enligt den handlingsplan som direktionen beslutat om med anledning av 2016 års granskning framgår att "Verksamhetsplan för delar av 2017 upprättas under hösten 2017. Verksamhetsplan för 2018 upprättas före årsskiftet 2017/2018". Vi har tagit del av verksamhetsplanen för år 2017.

Av Långtidsplan 2017-2019 framgår följande; "Åtgärderna i Långtidsplanen 2017 – 2019 bryts ner i tre specifika planer. Trafik- och infrastrukturplan, Marknadsplan och Plan för regional och fysisk tillgänglighet. Dessa planer fastställs av myndighetschefen." Vi har tagit del av Marknadsplanen. Övriga planer har enligt uppgift inordnats i verksamhetsplanen.

Kommentar

Förbundsdirektionen har beslutat om såväl långtidsplan som budget. Vår rekommendation från 2016 års granskning, om att till se att budgeten även innehåller information om den ekonomiska ställningen i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen, kvarstår dock.

När det gäller förbundets finansiella mål för en treårsperiod är vi tveksamma till om det kan sägas motsvara de krav som ställs i kommunallagen. Vi rekommenderar därför att förbundet säkerställer att lagens krav tillgodoses.

Vi vill samtidigt hänvisa till Sveriges Kommuner och Landstings cirkulär 2004:46, God ekonomisk hushållning i kommuner och landsting, i vilket bl.a. utformning och innehåll i de finansiella målen beskrivs. Det kan därför tjäna som utgångspunkt vid diskussion om finansiella målsättningar.

5.3 Uppföljning

Av förbundsordningen som behandlades av direktionen i oktober 2016 framgår att direktionen kvartalsvis eller tertialvis ska avlämna rapporter över verksamheten till förbundsmedlemmarna. Vidare anges att rapporterna ska innehålla budgetuppföljning, bedömt årsutfall och verksamhetsuppföljning.

Förbundet har under år 2017 upprättat tertialrapporter, vilket motsvarar medlemmarnas behov av rapportering.

Vi har noterat att tertialrapporterna innehåller den information som stipuleras i förbundsordningen.

Kommentar

Vi bedömer att rapporteringen motsvarar de krav som framgår av förbundsordningen.

5.4 Förbundets ekonomi

Av årsredovisning 2017 framgår att verksamhetens nettokostnad uppgår till 485,3 mnkr, vilket kan jämföras med budgeterade medlemsbidrag och kommunala biljettsubventioner på 499,5 mnkr. Avvikelsen mellan utfall och budget är därmed 14,2 mnkr (2,8 %) vilket bl.a. förklaras av lägre kostnader än budget inom landsbygdstrafiken (+ 8,4 mnkr) och inom tågtrafik (+8,3 mnkr). Kostnaderna för särskild persontrafik överstiger däremot budget (-8,4 mnkr).

Nedan framgår hur nettokostnaderna, mnkr, har utvecklats under den senaste treårsperioden, exklusive ”engångsposter”:

	2014	2015	Ökn, %	2016	Ökn, %	2017	Ökn, %
Nettokostnader	422,9	437,6	3,5	459,1	4,9	493,4	7,5 %

Tabell 1

I årsredovisningen finns uppgift om produktionskilometer för landsbygds- och tätortstrafik, exklusive sjukresor och färdtjänst. År 2017 har antalet produktionskilometer, exklusive särskild persontrafik, minskat med 2,8 % (2016: ökning med 0,5 %). Bruttokostnaden, kr/km har däremot ökat med 8,8 %.

Kostnadsökningen mellan 2015 och 2016 uppgavs till stor del vara hänförlig till de indexuppräknningar som görs enligt avtalen med trafikföretagen. Kostnadsökningen år 2017 beror, enligt vad som framgår av årsredovisningen, delvis på justering utifrån index och ökat antal produktionskilometer inom vissa geografiska områden. För färdtjänst och sjukresor anges att omförhandlade avtal och indexuppräkning påverkar utfallet.

Vi har noterat att den ekonomiska analysen har utökats med ett antal mått i årsredovisning 2017, vilka redovisas nedan.

Resultat och kapacitet	2017	2016	2015	2014
Likviditet	89	89	82	59
Rörelsekapital, mnkr	-25,2	-26,8	-34,5	-42,5
Soliditet, %	0,6	0,5	0,7	1,1
Eget kapital, mnkr	1,3	1,3	1,3	1,1

Tabell 2

Nedan framgår direktionens bedömning av myndighetens mål om resurseffektiv trafik avseende år 2016 och 2017, vilket är det enda ekonomiska/finansiella mål som förbundsdirektionen har beslutat om i ”Långtidsplan 2017-2019”.

Mål	2016	2017
Resurseffektiv kollektivtrafik	Mål ej uppfyllt	Mål ej uppfyllt

Tabell 3

I årsredovisningen förklaras den bristande måluppfyllelsen enligt nedan:

”Det finansiella målet om resurseffektiv kollektivtrafik bedöms inte uppfyllas under året. Den främsta indikatorn för resurseffektiv kollektivtrafik är jämförelsen mellan verksamhetens nettokostnader och budget. Målvärdet är noll, det vill säga ingen avvikelse mellan budget och utfall”.

Långtidsplan 2016-2018 innefattade indikatorer till ovanstående finansiella mål och för de verksamhetsmål som vi beskriver i avsnitt 5.5. Av Långtidsplan 2017-2019 framgår att ”Målen beskrivs närmare i Framtidens kollektivtrafik – Regionalt trafikförsörjningsprogram”. Vi har tagit del av programmet i vilket följande information framgår av avsnitt 2, ”Verksamhetsmål och finansiella mål”:

”Programmet sträcker sig fram till 2020 eller tills ett nytt program beslutats. För att kunna mäta nedanstående verksamhets- och finansiella mål använder vi oss av indikatorer som vi definierar i den årliga budgeten som beslutas av direktionen under hösten. Där tas indikatorer fram för budgetåret, men också för kommande två år.”

Av Budget 2017 framgår ett antal indikatorer till målet ”Kollektivtrafikmyndigheten bedriver resurseffektiv kollektivtrafik”. Till indikatorerna finns definierade målvärden för år 2017, däremot inte för år 2018 och 2019.

Vi har i vår granskning av utkastet till årsredovisning noterat avsaknad av uppgifter till en indikator samt vissa smärre avvikelser mellan målvärden i budget och årsredovisning. Enligt den information som vi erhållit har årsredovisningen justerats med anledning av detta.

Kommentar

Som framgår av förbundets årsredovisning har kassalikviditeten och soliditeten hållits på samma nivåer som föregående år. Som vi uppfattat det föreligger inga betalningssvårigheter. Soliditetsmättet bedömer vi som mindre relevant i förbundet med hänsyn till dess finansieringsform.

Som beskrivits har förbundets nettokostnader understigit budgeten med 14, 2 mnkr. Relativt stora variationer finns dock mellan de olika trafiktjänsterna. För den särskilda persontrafiken fanns även för år 2016 en större negativ budgetavvikelse. En närmare analys kan möjligen behöva göras inför kommande budgetarbete.

Förbundets mål om resurseffektiv kollektivtrafik har enligt direktionens bedömning inte uppnåtts. Såvitt vi kan bedöma har endast en av totalt elva indikatorer till målet uppnåtts, vilket inte kan anses som helt tillfyllt. Samtidigt beror avvikelserna, så som vi uppfattat det, delvis på omständigheter som förbundet inte kunnat påverka. Ett sådant exempel är kommunala subventioner, vilket påverkar förbundets självfinansieringsgrad.

För att enklare kunna värdera måluppfyllelsen rekommenderar vi att målvärdena uttryckas som "högst" eller "lägst" eller motsvarande eftersom en exakt procent-sats normalt är svårt att uppnå.

Sammantaget bedömer vi att verksamheten i huvudsak har bedrivits på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Viktigt är dock att kostnadseffektiviteten stärks.

5.5 Uppfyllelse av verksamhetsmål

Av tabell 2 nedan framgår, i sammanfattad form, direktionens bedömning av måluppfyllelsen för år 2017 samt motsvarande bedömning för år 2016.

Nr	Mål	2016	2017
1	Ökad regional och fysisk tillgänglighet	Mål uppfyllt	Mål uppfyllt
2	Varumärket Din Tur stärks gentemot resenärer och allmänheten	Mål uppfyllt	Mål uppfyllt
3	Ökad nöjdhet över kollektivtrafiken hos resenärer och allmänheten.	Mål ej uppfyllt	Mål ej uppfyllt
4	Ökat kollektivt resande	Mål ej uppfyllt	Mål ej uppfyllt
5	Minskad negativ påverkan från kollektivtrafiken på miljön	Mål uppfyllt	Mål uppfyllt

Tabell 4

Utifrån den redovisade måluppfyllelsen är direktionens samlade bedömning att förbundet inte har en god ekonomisk hushållning. I bedömningen ingår även det finansiella målet om resurseffektiv kollektivtrafik, se avsnitt 5.4.

Totalt tre verksamhetsmål har bedömts som uppnådda 2017, vilket är detsamma som för år 2016.

Vad gäller mål 1 kan noteras att det till två indikatorer saknas utfall p.g.a. förändrad mätmetod under året. Det innebär att utfall endast finns till två indikatorer,

varav en har uppnåtts. Som vi uppfattat det har den ökade användningen av digitala kanaler haft stor betydelse för bedömningen.

Även för mål 2 saknas utfall för den indikator som finns. Anledningen är, enligt vad som framgår av årsredovisningen, förändrad metod för mätning och att ingen mätning gjorts för år 2017. Bedömningen av måluppfyllelsen utgår i stället från genomförda marknadsföringsinsatser.

Uppgifter om utfall i förhållande till målvärden saknas även för mål 3, vilket i likhet med mål 1 och 2 förklaras av förändrade mätmetoder. Av årsredovisningen framgår att bedömningen i stället baseras på aktiviteter i verksamhetsplanen.

För mål 4 uppnås inga av indikatorernas målvärden förutom ”antalet påbörjade kollektivtrafikresor exklusive skolkort”, som klaras för såväl landsbygdstrafik som tätortstrafik.

När det gäller mål 5 uppnås målvärdena för samtliga indikatorer.

Kommentar

Direktionen har bedömt att tre av totalt fem mål har uppnåtts under år 2017.

Vi har noterat att måluppfyllelsen för ett antal mål är svår att bedöma p.g.a. att uppgift om utfall saknas för ett flertal indikatorer. Att miljömålet har uppnåtts bedömer vi dock med enkelhet kan utläsas i årsredovisningen.

Vår sammanfattande bedömning är att verksamhetsmålen har uppnåtts delvis.

Vi vill i övrigt hänvisa till våra kommentarer i avsnitt 5.4 vad gäller utformning av målvärden. Vi vill också hänvisa till vår granskning av årsredovisning 2017, som innefattar en bedömning av om resultatet är förenligt med de mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

5.6 Protokoll

Kommunallagen innehåller bestämmelser om protokoll. Bl.a. framgår att de ledamöter och ersättare som tjänstgjort ska redovisas samt att protokollet ska justeras senast fjorton dagar efter sammanträdet. Att protokollen ska anslås under klagotiden, som uppgår till tre veckor, anges också.

Det kan i övrigt noteras att nya bestämmelser har införts i KL, kommunallagen, fr.o.m. år 2018. Av KL 8 kap. 9 § framgår att ”Varje kommun och landsting ska på sin webbplats ha en anslagstavla. Anslagstavlan ska vara lättillgänglig och kunna särskiljas från övrigt innehåll på webbplatsen.” Vi har noterat att förekomsten av webbaserad anslagstavla har behandlats av direktionen vid dess sammanträde 2017-12-15¹.

¹ Dir 42-17

Vi har granskat om krav på justering och anslagstider motsvarar kraven i kommunallagen och funnit att justering skett inom utsatt tid samt att protokollen för år 2017 varit anslagna under tillräcklig tidsrymd.

Vi har i övrigt noterat att protokollen innehåller en löpande serie, som inleds vid årets början, samt en nummerserie som gäller för respektive sammanträdes-tillfälle. I inget av fallen används paragrafer för att identifiera ärenden/beslut. Av förbundsdirektionens reglemente används däremot begreppet paragraf.

Kommentar

Inga avvikelser har identifierats i granskningen. Vi rekommenderar dock att protokollsserierna ses över. Som vi ser det är det mest ändamålsenligt med en serie, förslagsvis löpande under året.

5.7 Diarium

Av offentlighets- och sekretesslagen, 5 kapitlet, framgår att allmänna handlingar ska registreras så snart de har kommit in till eller upprättats hos en myndighet. Handlingar som inte omfattas av sekretess behöver dock inte registreras om de hålls ordnade så att det utan svårighet kan fastställas om de har kommit in eller upprättats. Om det är uppenbart att en allmän handling är av ringa betydelse för myndighetens verksamhet, behöver den varken registreras eller hållas ordnad.

För handlingar som registreras ska det av registret framgå följande:

1. datum då handlingen kom in eller upprättades,
2. diarienummer eller annan beteckning handlingen fått vid registreringen,
3. i förekommande fall uppgifter om handlingens avsändare eller mottagare, och
4. i korthet vad handlingen rör.

Vi har även tagit del av ett utdrag från bolagets diarium. Under år 2017 har 657 ärenden registrerats vilka totalt består av 1.869 handlingar.

Registret innehåller uppgifter om punkt 1 – 4 ovan. Vad gäller punkt 4 kan noteras att informationen i vissa fall är mer utförlig än vad som är nödvändigt. Vad gäller punkt 3 har det, vad gäller inkomna handlingar, noterats att även andra mottagare registreras.

Kommentarer

Vi har noterat att bolaget har ett diarium i vilket allmänna handlingar registreras. Registret innehåller de lagstadgade uppgifterna. Vi rekommenderar dock att våra noteringar rörande punkt 3 och 4 ovan ses över.

5.8 Intern kontroll

Förbundet har en policy för intern kontroll, som beslutades av förbundsdirektionen år 2015.

Av policyn framgår att förbundsdirektionen årligen ska besluta om en internkontrollplan och när så ska ske. Sådan plan har för år 2017 beslutats av direktionen 2016-12-01, vilket är med policyn överensstämmande.

Planen består av följande två internkontrollpunkter:

- Att anställningsavtal och befattningsbeskrivningar finns upprättade på all anställd personal som överensstämmer med intagen organisation.
- Hur myndigheten genomför uppföljning av trafikavtal för linjelagd busstrafik och för anropsstyrd kollektivtrafik.

Vi har noterat att planen baseras på en bedömning av sannolikhet och konsekvens.

Arbetsutskottet har fått rapportering av resultatet vid sitt sammanträde den 16 mars. Direktionen har fått motsvarande information den 28 mars.

Vi har tagit del av rapporteringen som, enligt vår tolkning, ger en bild av att det finns en kontroll över de risker som identifierats.

Kommentar

Enligt vår bedömning tillgodoser förbundets arbete med internkontroll de krav som ställs i den av direktionen beslutade policyn. Planen har, enligt de underlag som vi tagit del av, baserats på en analys av sannolikhet och konsekvens. Uppföljning av planen har även rapporterats till direktionen.

5.9 Delegation

I kommunallagen finns bestämmelser om delegering av beslutanderätt samt anmälan av beslut som fattats med stöd av delegation. I kapitel 6, Styrelsen och övriga nämnder, finns ett antal bestämmelser inom området. Nedan återges ett urval av dessa.

- En nämnd får uppdra åt presidiet, ett utskott, en ledamot eller ersättare att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. En nämnd får även uppdra åt en anställd att besluta enligt 7 kap. 5-8 §§.
- Beslutanderätten får inte delegeras när det gäller
 1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
 2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,

3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
 4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller
 5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.
- En nämnd får uppdra åt ordföranden, eller en annan ledamot som nämnden har utsett, att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas.
 - Beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt 33 § skall anmälas till nämnderna, som bestämmer i vilken ordning detta skall ske.²

Det kan i övrigt noteras att kommunallagens bestämmelser rörande anmälan av delegationsbeslut har ändrats i kommunallagen som gäller fr.o.m. år 2018. Ändringar har gjorts i syfte att förenkla regelverket.

Nedan framgår ett antal iakttagelser som vi gjort i vår översiktliga genomgång av dokumentet:

- Som framgår av avsnitt 5.2 ska Trafik- och infrastrukturplan, Marknadsplan och Plan för regional och fysisk tillgänglighet fastställs av myndighetschefen enligt vad som framgår av Långtidsplan 2017-2019. Att dessa beslut har delegerats till myndighetschefen framgår emellertid inte av den delegationsordningen som förbundsdirektionen har beslutat om.
- Av delegationsordningen, avsnitt 2, ges ett antal exempel på ärenden som är att betrakta som ren verkställighet. Vi har noterat att vissa av dessa ingår bland de beslutsärenden som har delegerats.
- Av delegationsordningen framgår att ”Uppsiktplikt för myndighetens bolag” har delegerats till arbetsutskottet.
- Vi har noterat att ”Attestering och fakturahantering” samt ”Attestering av löner och ersättningar till förtroendevalda” ingår i delegationsordningens förteckning över beslut som har delegerats.

Av delegationsordningen framgår följande rörande anmälan av delegationsbeslut:

”Delegationsbeslut fattas i kommunalförbundets namn. Anmälan av beslut som fattas med stöd av delegation skall göras på nästkommande ordinarie förbunds-direktionssammanträde. Av beslutet ska framgå uppgifter som ger direktionen möjlighet att kontrollera beslutanderättens användning.”

² Bestämmelsen gäller t.o.m. år 2017.

Vi har tagit del av förbundsdirektionens protokoll för att kontrollera om anmälan av delegationsbeslut har skett till sammanträdena. Vi har kunnat konstatera att anmälningar gjorts till samtliga sammanträden. Vi har däremot inte granskat huruvida anmälningarna har varit fullständiga, d.v.s. om samtliga beslut har anmälts. Vi har dock noterat att anmälningarna i stor utsträckning avser beslut rörande färdtjänst och personal. Hänvisning till diarienummer, löpnummer och liknande framgår inte av anmälningarna.

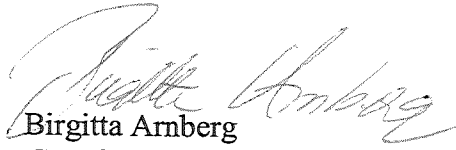
Kommentarer

Som ovan angetts har ingen fördjupad granskning gjorts av delegationsordningen eller de anmälningar som gjorts. Utifrån de noteringar som vi gjort vill dock lämna följande kommentarer och rekommendationer.

- Eftersom beslut som rör verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet inte får delegeras är det viktigt att säkerställa att de planer som myndighetschefen enligt långtidsplanen ska besluta om/fastställa inte är av sådan beskaffenhet. Under förutsättning att sådan delegering är med kommunallagen överensstämmande anser vi att den behöver inordnas i delegationsordningen.
- Vi bedömer att det finns en otydlighet i delegationsordningen då vissa beslut beskrivs som både ”ren verkställighet” samtidigt som de upptas på delegationsordningen över beslut som delegerats.
- Uppsiktsplikt över myndighetens bolag är inte att anse som ett beslut utan ett ansvar. Ansvar faller inte inom ramen för det som kan delegeras. Som framgår av kommunallagen är det beslutanderätt som, inom vissa ramar, kan delegeras.
- Att attestera är en kontroll och är därmed inte att betrakta som ett beslut enligt kommunallagen. Att utse attestanter är däremot ett beslut.
- För att anmälda delegationsbeslut ska kunna identifieras vid ett eventuellt överklagande bör diarienummer eller motsvarande noteras i anmälan av delegationsbeslut. Ett sådant förfarande är enligt vår mening också nödvändigt för att kunna säkerställa att alla delegationsbeslut anmäls.

Vi rekommenderar mot bakgrund av ovan att delegationsordningen och anmälningarna ses över för att säkerställa att kommunallagens bestämmelser inom området tillgodoses men även för att underlätta spårbarheten till enskilda beslut och därmed öka direktionens möjligheter att kontrollera beslutanderättens användning.

Härnösand, dag som ovan

Birgitta Arnberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor